

2761

4267

OŚMNASTE SPRAWOZDANIE
KRAKOWSKIEJ KOLONII LECZNICZEJ DLA
DZIECI SKROFULICZNYCH (POD Ś. JÓZEFEM)
W RABCE

ZA 1904 ROK

W KRAKOWIE
W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego
1905.

NAKŁADEM TOWARZYSTWA OPIEKI SZPITALNEJ.

Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie zawiązane w roku 1872.

Protektor:

J. Eminencya X. Jan Książ z Kozielska Puzyna
Kardynał Książę Biskup Krakowski.

Komitet zarządzający:

wybrany na lat trzy 5 lutego 1904 r.

Przewodniczący: J. Exc. Dr. Julian Dunajewski.

Zastępca: Prof. Dr. Milewski Józef.

Sekretarz: Dr. Franciszek Murdzieński.

Członkowie: Jan Kanty Federowicz.

Prof. Dr. Maciej Leon Jakubowski.

Mieczysław Sędzimir

Prof. Dr. Zoll Fryder. (jun.)

Skarbnik: Dr. Franciszek Murdzieński.

Kontrolorowie: Eustachy Chronowski.

X. Kan. Julian Drohojowski.

Grono Dam Opiekunek:

(wybrane na lat trzy dnia 18 marca 1904).

I. Opiekunki dla szpitala św. Ludwika:

Elżbieta Pareńska,

Hr. Krystyna Potocka,

Hr. Stanisławowa Wodzicka.

II. Opiekunki dla lecznicy w Rabce:

Anna Chylińska,

Janowa Fedorowiczowa,

Ks. Lubomirska Teresa.

Towarzystwo założyło i utrzymuje następujące zakłady:

I. Szpital św. Ludwika dla dzieci w Krakowie

od r. 1876 (łóżek 120).

II. Lecznicę dla dzieci skrofulicznych w Rabce

od r. 1887 (łóżek 75),

(otwarta w porze letniej od 15 czerwca do 15 września).

Członkowie Towarzystwa:

A) *Fundatorowie:*

1. Ks. Czartoryska Zuzanna.
2. Prof. Dr. Jakubowski Maciej Leon.
3. Hr. Lasocki Bronisław.
4. Hr. Lasocka Felicja Zofia.
5. Hr. Pusłowska Marya.
6. Hr. Pusłowski Zygmunt.
7. Hr. Rzewuska Taida.
8. Hr. Tyszkiewicz Benedykt.

B) *Członkowie stali:*

9. Hr. Husarzewska Jadwiga.
10. Kostanecka Janina.
11. Łepkowska Celina.
12. Doc. Dr. Łepkowski Wincenty.
13. Teichmannowa Anna.
14. Prof. Dr. Wicherkiewicz Bolesław.

C) *Członkowie czasowi:*

15. X. Bandurski Władysław.	33. Federowiczowa Tad.
16. Banhydi Kazimiera.	34. Glixellowa Witosława.
17. Hr. Baworowski Wacław.	35. Grodzicka Klementyna.
18. Dr. o. p. Biesiadecki Stan.	36. Haller Cezar.
19. Dr. o. p. Bobilewicz Adam.	37. Homolacs Stanisław.
20. Doc. Dr. Bossowski Aleks.	38. Horoszkiewiczowa Olga.
21. Brzozowska Helena.	39. Hrebenda Władysław.
22. Chronowski Eustachy.	40. Jakubowska Henryka.
23. Chylińska Anna.	41. Jędrzejowiczowa Helena.
24. Chyliński Michał.	42. Kadenowa Wanda.
25. Czarnomska Eliza.	43. Kieszkowski Henryk.
26. Czarnomski Mikołaj.	44. Hr. Lasocka Czesławowa.
27. Dobrowolski Michał.	45. Ks. Lubomirski Kazimierz.
28. Prof. Dr. Domański Stan.	46. Ks. Lubomirska Teresa.
29. X. Drohojowski Julian.	47. Madeyska Marya.
30. JE. Dunajewski Julian.	48. Małachowska Leonida.
31. Federowicz Jan.	49. Mendelsburgowa Flora.
32. Federowiczowa Janowa.	50. Prof. Dr. Milewski Józef.

51. Hr. Mostowska Zofia.	74. Doc. Dr. Rutkowski M.
52. Hr. Mostowski Edward.	75. Sędzimirowa Jadwiga.
53. Dr. Murdziński Franc.	76. Sędzimir Mieczysław.
54. Dr. Mydlarski Władysław.	77. Hr. Sierakowski Adam.
55. Niesiołowski Kazimierz.	78. Hr. Skrzyński Adam.
56. X. Bisk. Nowak Anatol.	79. Dr. Słapa Wilhelm.
57. Olszewska Kazimiera.	80. Struszkiewicz Władysław.
58. Dr. Olearski Bronisław.	81. Studzińska Marya.
59. Pareńska Elżbieta.	82. Świerzowa Helena.
60. Prof. Dr. Pareński Stan.	83. Prof. Dr. Szajnocha Wł.
61. Pollerowa Wanda.	84. Hr. Tarnowska Róża.
62. Popielowa Marya.	85. J. E. Hr. Tarnowski Stan.
63. J. E. Hr. Potocki Andrzej.	86. X. Twardowski Stanisław.
64. Hr. Potocka Krystyna M.	87. Hr. Tyszkiewiczowa M.
65. Hr. Potocka Izabella.	88. Hr. Wodzicka Stanisława.
66. Hr. Potocka Katarzyna.	89. J. E. Hr. Wodzicki Ant.
67. Hr. Potocka Krystyna C.	90. Hr. Wodzicka Antoniowa.
68. Hr. Potocka Marya.	91. Hr. Wodzicka Marya C.
69. Dr. Poźniak Stanisław.	92. Wysocki Michał.
70. Hr. Raczyńska Róża.	93. Prof. Dr. Zoll Fryd. (iun.)
71. Hr. Raczyński Edward.	94. Dr. Zoll Józef.
72. Prof. Dr. Raczyński Jan.	95. Prof. Dr. Żuławski Karol.
73. Hr. Roztworowska Hel.	

W roku 1904 wstąpili do Towarzystwa i wpisani zostali w poczet członków czasowych:

Hr. Baworowski Wacław.
Chylińska Anna.
Horoszkiewiczowa Olga.
Ks. Lubomirski Kazimierz.
Ks. Lubomirska Teresa.
Dr. Mydlarski Władysław.
Niesiołowski Kazimierz.
Dr. Poźniak Stanisław.
Sędzimirowa Jadwiga.
Świerzowa Helena.

SPRAWOZDANIE
Z KOLONII LECZNICZEJ DLA DZIECI SKROFULICZNYCH W RABCE
 pod św. Józefem.
 (Rok istnienia ośmnasty).
 (Łóżek 75).

Kurator zarządzający kolonią z upoważnienia Towarzystwa.

Prof. Dr. Maciej L. Jakubowski.

Tegoż zastępca i kierownik biura przyjęcia w Krakowie:

Dr. Franciszek Murdzieński.

Lekarz ordynujący podczas pobytu dzieci w Rabce:

Dr. Otokar Lang.

Gospodarstwem i dozorowaniem dzieci zajmowały się:

3 Siostry Miłosierdzia (z krakowskiego Szpitala św. Ludwika),

Służba niższa: służące 3, stróż 1.

Skorowidz ruchu dzieci z ubiegłych lat:

Rok	chłopców	dziewcząt	razem	dni pobytu
1887	11 +	14 =	25 —	1.080
1888	13 +	12 =	25 —	1.125
1889	9 +	15 =	24 —	900
1890	13 +	20 =	33 —	1.566
1891	17 +	28 =	45 —	2.072
1892	28 +	31 =	59 —	2.770
1893	30 +	48 =	78 —	3.224
1894	39 +	43 =	82 —	3.655
1895	42 +	59 =	101 —	4.118
1896	48 +	68 =	116 —	4.757
1897	50 +	70 =	120 —	4.880
1898	49 +	73 =	122 —	4.922
1899	47 +	50 =	97 —	4.559
1900	46 +	48 =	94 —	3.092
1901	44 +	47 =	91 —	4.186
1902	46 +	44 =	90 —	4.006
1903	45 +	59 =	104 —	4.548
1904	63 +	78 =	141 —	6.204
Razem . . .	640 +	807 =	1.447 —	61.664

Dochody na budowę nowej kolonii:

	Kor. hal.	Kor. hal.
1. Pozostało w kasie z r. 1903		3.879-96
2. Część dochodu z balu Opiekunek, dn. 3 lutego 1904.	3.000—	
3. Ofiara Prof. Dra Jakubowskiego	1.200—	
4. Refakcje kolei państwowej	153-11	
5. Odsetki	135—	4.488-11
Razem		8.308-08

Wydatki na budowę nowej kolonii:

	Kor. hal.	Kor. hal.
1. Materiały budowlane	532-28	
2. Roboty majstrów	2.005-84	
3. Umeblowanie: łóżka, szafy, stoły	968-65	
4. Bielizna, pościel, koce, mundurki	814-25	
5. Drobné wydatki	42-60	4.363-62
6. Pozostało w kasie dn. 31 grud. 1904		4.004-45
Razem		8.308-07

Fundusze dawnej kolonii w Rabce.

Dochody:

Realność dawnej kolonii objęta l. h. 339 gm. kat. Rabka sprzedano firmie: »Dr. Kazimierz Kaden. Zakład zdrojowy w Rabce« za kwotę 16.000 kor. J. W. P. Antonina Okęcka ofiarowała ze swej strony ponad umówioną cenę kupna 4.000 kor., razem 20.000 kor.

Kor. hal.

Do kasy wpłynęło:

z uzyskanej ceny kupna	10.000—
z ofiary J. W. P. Antoniny Okęckiej	1.000—
odsetki	426-74
Razem	11.426-74

Wydatki:

Koszta kontraktu, intabulacji i stemple (w połowie)	324-20
Gotówka w kasie depozytowej	11.102-54
Razem	11.426-74

Z funduszy sprzedanej realności pozostaje:	
na hipotecę wzmiankowanej realności	6.000—
z ofiary J. W. P. Antoniny Okęckiej	3.000—
Razem	9.000—

Kontrolorowie:

Ks. Julian Drohojowski
Eustachy Jaxa Chronowski.

Kurator kolonii:

Prof. Dr. Jakubowski.

Sprawozdanie kasowe z funduszków

Dochody.		Kor. hal.	Kor. hal.
1. Pozostało w kasie z r. 1903			520·61
2. Subwencye: Wydziału krajowego . . .	600—		
Gminy m. Krakowa . . .	300—		
Towarzystwa ubezpieczeń . . .	100—		
Kasy Oszcz. m. Krakowa . . .	200—		
3. Ofiary przygodne *	802·51		
4. Zwrot kosztów leczenia i żywienia dzieci:			
a) Dyrekcya kolei państwowej . . .	1.200—		
b) Fundusz Dyr. Makarewicza . . .	427—		
c) Instytucye i chlebobawcy . . .	600—		
5. Odsetki: z zapisu hr. Tyszkiewicza	}	304·36	
» Dra Zieleniewskiego			
» H. Łepkowskiej			
» Edwarda Urbana			
z funduszu Dyr. Makarewicza			
6. Część dochodu z balu Opiekunek dn. 3 lutego 1904	1.894·70		
7. Dochód z przedstawienia amatorskiego Resursy urzędniczej w teatrze ludowym dnia 1 Maja 1904	157·11		6.585·68
Razem			7.106·29

* Kwota 802 Kor. 51 hal. pochodzi z ofiar złożonych:

- a) Na ręce kuratora kolonii prof. Dra Jakubowskiego:
Hr. Adamowa Potocka 250 K., Celina Łepkowska 80 K.,
Dr. Gwiazdomorski 20 K., Kolosvary 20 K., ks. Biskup
Nowak 20 K., Dargunowa 5 K., Radca Fr. Bujak 20 K. 415—
- b) Na ręce WP. Chylińskiej:
Goście zebrani na poświęceniu kolonii w Rabce dnia 11
czerwca 121—
- Złożono wprost do kasy:
 Prof. Stan. Ciechanowska 60 K., Dr. Tomasz Mączka 50 K.,
 Dr. Stanisław Biesiadecki 10 K., Zduniowa 20 K., Jędrus
 Madeyski 40 K., 180—
- d) Ze składek i ofiar w Rabce na ręce SS. Miłosierdzia:
Swierzowa 10 K., NN. 8 K., z przedstawienia teatryku
dzieci w Rabce 10 K. 28—
- e) Osoby zwiedzające kolonię w Rabce wrzuciły do skarbonki
tamże umieszczonej 3·51
- f) Za pośrednictwem administracji «Czasu»:
Fr. Starzewska 10 K., Hendlowie 10 K., Creuzenachowa
10 K., F. Łubieńscy 5 K., Chronowski 20 K., 55—

bieżących Kolonii leczniczej w Rabce.

Wydatki.		Kor. hal.	Kor. hal.
1. Asekuracja starej kolonii	60·96		
» nowej kolonii	188·50		
Konserwacja budynków	146·80		
Utrzymanie ogrodu	83·29		
» inwentarza	72·57		
» bielizny i pościeli	126·46		
Pranie	21·90		
Żywność	2.688·24		
Opał i światło	100·—		
Leki i kąpiele*	287·22		
Opatrunki	42·—		
Koszta podróży	338·02		
Honorarium nauczyciela gimnastyki .	168·—		
Wypłata sług	260·—		
Druki i korespondencje	54·65		
Wydatki nadzwyczajne	37·75	4.676·36	
2. Przelano do funduszu zapasowego . .		248·79	
3. Pozostało w kasie dnia 31 grudnia 1904		2.181·14	
Razem .		7.106·29	

Kontrolorowie:
Eustachy Jaxa Chronowski
Ks. Julian Drohojowski.

Skarbnik:
Dr. Franciszek Murdzieński.

* Właściciel zakładu zdrojowego WP. Dr. Kazimierz Kaden, podobnie jak w latach poprzednich, ofiarował dla kolonistów codziennie 12 kąpiei bezpłatnie, a ponad te, za dalsze kąpiele płacono tylko połowę ceny.

Sprawozdanie statystyczne.

W roku 1904 w okresie wpisowym (od dnia 1 kwietnia do 31 maja zgłosiło się do przyjęcia dzieci	383
Z tej liczby nie miało warunków objętych regulaminem	64
Wpisano przeto na listę kwalifikacyjną	319
Odmówiono przyjęcia z powodu braku miejsca i funduszków	178
Przyjęto i wysłano do Rabki	141

Koszta utrzymania przyjętych 141 dzieci pokryto:

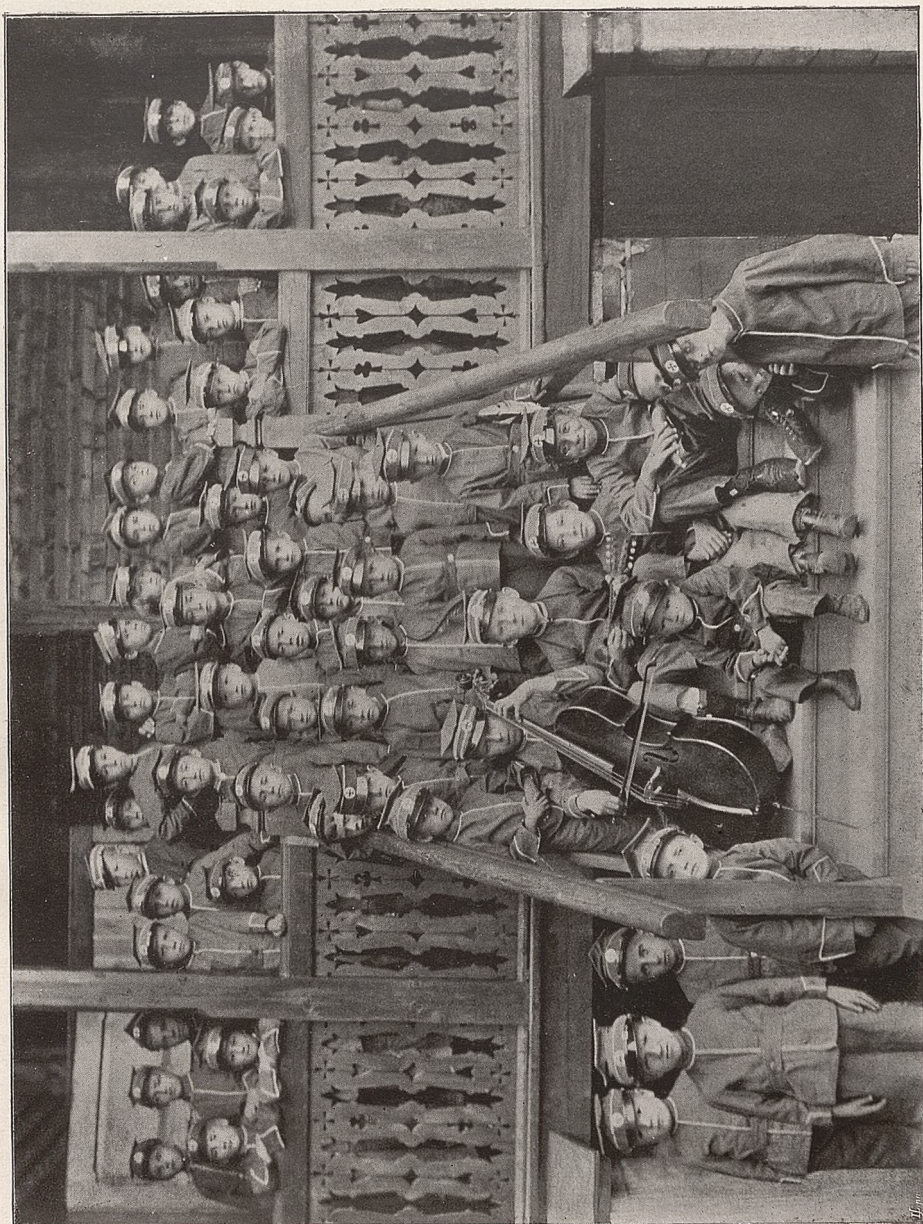
	chłopców	dziewcząt	razem
Z funduszków bieżących Towarzystwa	45	+ 57	= 102
Z odsetek zapisu hr. B. Tyszkiewicza	—	+ 1	= 1
» fundacji śp. E. Urbana	1	+ —	= 1
Za zwrotem kosztów leczenia:			
Od Dyrekcyi kolei państwowej	9	+ 11	= 20
Z funduszu dyrektora Makarewicza	4	+ 4	= 8
Od Rady powiatowej w N. Sączu	—	+ 1	= 1
» Kasy Oszczędności » »	1	+ 1	= 2
» Towarz. św. Wincentego a Paulo w N. Sączu	—	+ 1	= 1
» Gminy m. Pilzna	3	+ —	= 3
» Rodzin i opiekunów	—	+ 2	= 2
Razem	63	+ 78	= 141

Odnośnie do stanu rodziców przyjęto dzieci:

Niższych urzędników i sług państwowych	7	+ 7	= 14
» » » kolei państw.	13	+ 15	= 28
» » » magistratu	5	+ 4	= 9
Pomocników handlowych	1	+ 1	= 2
Rękodzielników	12	+ 17	= 29
Sług prywatnych	3	+ 8	= 11
Wyrobników	5	+ 4	= 9
Dzieci wdów	9	+ 16	= 25
Sierót osób prywatnych	5	+ 3	= 8
Dzieci z zakładów dobroczynnych	3	+ 3	= 6
Razem	63	+ 78	= 141

Według miejsca zamieszkania rodziców było:

Dzieci krakowskich	42	+ 55	= 97
» zamiejskowych	21	+ 23	= 44
Razem	63	+ 78	= 141

KOLONIA LECZNICZA W RABCE.

GRUPA CHŁOPCÓW R. 1904.

Dzieci zamiejscowe (44) pochodziły z następujących powiatów:

Chrzanów	1
Grybów, (Bobowa).	1
Kraków: (Grzegórzki 7, Nowa wieś 2, Półwie-Zwie- rzyniec 4, Prądnik czerwony 2)	15
Mielec, (Rzochów)	1
Nowy Sącz	10
Podgórze	10
Pilzno	3
Rzeszów	1
Tarnów	1
Wieliczka	1
Razem	44

Do kolonii leczniczej przyjęto dzieci z następującymi chorobami:

I. Na tle żółtym:

	chłopców	dzievcząt	razem
Żółty ogólne	10	+ 14	= 24
Przerosty gruczołów	10	+ 16	= 26
Gruczołaki	8	+ 14	= 22
Choroby oka	5	+ 11	= 16
» ucha	2	+ 3	= 5
» skóry	3	+ 7	= 10
» nosa	2	+ 2	= 4

II. Na tle gruźliczym: (Przeważnie chorzy
wprzód operowani na oddziale chirurgicz-
cznym szpitala św. Ludwika w Krakowie).

Choroby kości	9	+ 7	= 16
» stawów	9	+ 2	= 11
Po przebytych zapaleniu opłucnej	2	+ 1	= 3
Ogólne (różnych organów)	3	+ 1	= 4
Razem	63	+ 78	= 141

KRONIKA.

W kronice kolonii leczniczej w Rabce w ubiegłym roku 1904 zasługuje na wzmiankę kilka ważnych wydarzeń, świadczących o stałym i szybkim rozwoju tego zakładu.

Aktu poświęcenia nowo zbudowanej kolonii dokonał dnia 11 czerwca Przewielebny ks. Dr. Bandurski Władysław,

Kanonik katedr. i Kanclerz konsystorza biskupiego krakowskiego, w asystencji miejscowego proboszcza ks. Jakóba Zycha i kilku duchownych. Na uroczysty akt poświęcenia przybyło z Krakowa trzydziestu kilku członków Towarzystwa, byli też na nim obecni właściciele Zakładu Zdrojowego i obywatelstwo okoliczne.

Jeszcze przed otwarciem Kolonii, z kredytu wyznaczonego przez Komitet zarządził kurator kolonii roboty ostateczne w salach nowego budynku; — jako to: pomalowanie ścian, przepokostowanie drzwi i okien, wykitowanie i pociągnięcie pokostem podłóg; wszystko w 12 salach. Zewnątrz budynków zajmowano się porządkowaniem i regulowaniem terenu, zakładaniem ogródka, chodników i ścieżek. Wreszcie do studni zbudowanej w r. 1903 z kręgów cementowych sprowadzono pompę ssąco-tłoczącą, do której można będzie w razie potrzeby dostosować rury wodociągowe.

Również z kredytu wyznaczonego przez Komitet zajął się kurator sprawieniem skromnego umeblowania jako to: szaf, ławek, stolików, stołków i t. d. Odnosnie do urządzenia dla kolonistów to z dawnej kolonii przeniesiono do nowej łóżek, pościeli i koców w ilości wystarczającej dla 45 dzieci. W jesieni roku 1903 dokupiono łóżek i pościeli dla dzieci 15, a w roku 1904 dla drugich 15. W ten to sposób w bieżącym roku urządzenie wewnętrzne i inwentarz skompletowanym został dla 75 dzieci.

Na mocy uchwały Towarzystwa powziętej na nadzwyczajnem Ogólnem Zebraniu dnia 15 lutego, Komitet sprzedał realność dawnej kolonii leczniczej wpisanej w księgach gruntowych gm. kat. Rabka l. w. h. 339 firmie: »Dr. Kazimierz Kaden. Zakład Zdrojowo-kąpielowy w Rabce« za 16.000 kor. Z kwoty tej uiszcili nowo-nabywcy w r. 1904 10.000 kor. pozostałe zaś 6.000 kor. wypłacone będą w trzech równych ratach po 2.000 kor. w latach: 1905, 1906 i 1907 wraz z przypadającymi odsetkami po 4%. Z okazji sprzedaży realności firmie Zakładu Zdrojowo-kąpielowego w Rabce JW. P. Antoina Okęcka złożyła deklarację, iż ponad umówioną cenę kupna ofiaruje ze swej strony na rzecz Kolonii leczniczej 4.000 kor., które zobowiązuje się wypłacić w czterech równych ratach rocznych po 1.000 kor., poczynając od r. 1904.

KOLONIA LECZNICZA W RABCE.

GRUPA DZIEWCZĄT R. 1904.

Sprawa zapisu względnie fundacyi ś. p. Edwarda Urbana została po wieloletnich zawitych pertraktacjach z władzami rządowymi, w bieżącym roku ostatecznie załatwiona. Przebieg w uregulowaniu stosunków rzeczonej fundacyi był następujący:

Śp. Edward Urban testamentem z dnia 7 kwietnia 1899 r. zapisał dla Kolonii w Rabce 1.000 złr. czyli 2000 kor. z zastrzeżeniem, iż z odsetek od tego kapitału ma być corocznie wysełane do Rabki jedno dziecko wyznania chrześcijańskiego rodem z Krakowa. Po potrąceniu 50 złr. na pokrycie połowy należności skarbowych, otrzymało Towarzystwo z rąk wdowy po zapisodawcy gotówką 950 złr., czyli 1900 kor. Na mocy uchwały Komitetu do otrzymanej kwoty 1900 kor. dodano z funduszu bieżącego kolonii 115 kor. i za łączną kwotę 1115 kor. nabyto rentę państwową 1000 złr. w. a. wpisując ją do ksiąg rachunkowych Towarzystwa jako fundusz stały z zapisu śp. Edwarda Urbana. Tymczasem w roku 1901 zapis śp. Edwarda Urbana został wskutek niejasnego określenia w testamencie zakwestyonowany przez c. k. Prokuratorę Skarbu we Lwowie. Po przeprowadzeniu procesu przez wszystkie instancje Najwyższy Trybunał Sądowy w Wiedniu uznał zapis śp. Edwarda Urbana za samoistną fundację, a c. k. Sąd Powiatowy w Krakowie opierając się na powyższej decyzji zawezwał Towarzystwo, aby powziętą od spadkobierców śp. Edwarda Urbana kwotę 1000 złr. złożyło w c. k. głównej Kasie kraj. we Lwowie jako depozycję c. k. gal. Namiestnictwa. Stosując się do powyższej decyzji Najwyższego Trybunału złożyło Towarzystwo niezwłocznie zakupioną przez siebie rentę państwową w kasie krajowej we Lwowie. Po przeprowadzeniu dłużej trwających rokowań między Towarzystwem a c. k. Prokuratorą Skarbu, spisany i zatwierdzony został przez c. k. Namiestnictwo akt fundacyjny z daty Lwów 21 listopada 1904. L. 158.341 na podstawie którego Towarzystwo przyjęło w zarząd poruczoną mu: fundację dobroczynną imienia ś. p. Edwarda Urbana na kolonie wakacyjne (lecnicze) w Rabce dla biednych chrześcijańskich dzieci w Krakowie.

Zamykając sprawozdanie z ubiegłego Sezonu nadmienić jeszcze wypada, — że w r. 1904 po raz pierwszy zajęte zostały

obszerne, widne i wysokie sale nowej kolonii przez dzieci przesłane z Krakowa w celu leczenia. Dnia 16 czerwca przybyła pierwsza drużyna chłopców (63), lecząc się u źródeł rabczańskich do 30 lipca. — Po nich zjechał dnia 3 sierpnia liczniejszy zastęp dziewcząt (78), korzystając z dobrodziejstwa lecznicy do 15 września. Ogółem przez trzy miesiące z rzędu w obejściu nowej kolonii panował ruch i życie. Wśród pogodnych dni bawiły się dzieci całymi godzinami na obszernym boisku, — a wesołe śpiewy odbijały się echem o wierzchołki świerków pobliskiego lasu. Nowa Kolonia w porównaniu z dawniejszą, obok dwa razy większych rozmiarów i dogodniejszego urządzenia, tę jeszcze posiada zaletę, że położona jest w pewnym oddaleniu od Zakładu zdrojowego — co sprawia, że dzieci w niej zostające swobodnie mogą się bawić, nie przeszkadzając w niczem gościom przebywającym w Zakładzie.

Rok 1904 zapisuje się dodatnio w kronice rozwoju kolonii leczniczej, gdyż po otwarciu nowego, obszernego gmachu, łatwiej będzie stopniowo rozszerzać zakres działania i z roku na rok przyjmować coraz większą liczbę dzieci do leczenia. Spodziewać się należy, że dzięki poparciu ze strony grona dam Opiekunek, kolonia rozwijać się będzie dalej, a co najmniej, że przez długi szereg lat utrzymywaną będzie w tych rozmiarach jak to ma miejsce w obecnej dobie.

Prof. Dr. M. Jakubowski

kurator kolonii.

